Ч. 38 (12.404). Львів, четвер 20. лютого 1930. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Процес за православні церкви.

I.

Польські епископи, які є на українських і білоруських землях, розпочали формальний судовий процес „за зворот“ православних церковних будинків і маєтків, котрі колись були „католицькими“. Виленський лат. обр. архієпископ подає, що він домагається звороту „тільки“ 113 церков; пинський епископ подає, що він вніс „найбільше“ позовів у тій справі: а коли ще долучити позви інших польських епископів, то виходе, що польські епископи хотіли би відобрати від православних наших братів яких 500 церков. Православний митрополит Денис у своєму посланні бідкається, що цей процес польських епископів обіймає майже всі православні церкви в Польщі. Не треба забувати, що поляки зараз по більшовицько-польській війні забрали около 500 православних церков — не судовим процесом, але так... без процесу. Більшу їх частину переробили на костели, решту „запечатали“. Чи теперішній процес обіймає також ті „запечатані“ церкви, не знаємо.

Порівнюючи одно з другим, теперішнє з майбутнім, православні мають чого лякатися. Поляки видали окрему брошурку: „ laczego domagaią się katolicy zwrotu kościołów przerobionych na cerkwie?“ Wilno. 1930), де ніби хочуть православним і своїм виснити правне обоснування свойого домагання. Пинський лат. обр. епископ, Зигмунт Лозінський в тій самій цілі видав (очевидно по польськи) окреме послання „до православної людности пинської дієцезії“. В тому посланні епископ впевняє православних, що польські епископи не хочуть ніякого „ґвалту“; власне тому справу віддали до суду й „з повним спокоєм чекають судових розправ, покладаючить на справедливість наших судів“. Дивно, що епископ (зрештою, оскільки знаємо, побожний чоловік) не згадав тут тих соток церков, що їх поляки вже забрали від православних — без суду. Фанатики часто забуваються!

Для прикраси кажеться в тому посланні, що властивою цілю тих процесів не є відобрання церков від православних, тільки перервання „загрожуючого передавнення“, щоби з упливом 10-ти років усе, що було власністю „костела“, автоматично не сталося чужою власністю. Не в одінім випадку вищі зглязи, як каже епископ, домагатиметься, щоби він не користувався вироком. Одначе до того додає: „Рідко матиму можність резиґнувати з косцельних прав“. Ось так взаїмно ломляться стремління й охота прикрасити його.

В згаданій брошурі стоїть виразно написане, про які то бувші „католицькі“ храми мова. Слово в слово там написано: „Здається, ніхто не квестіонує права католицької церкви до святинь, котрі перероблені на церкви з римо-католицьких костелів... Таких костелів тепер ледви кільканацять і не за ті святині вестиметься спір... Зате найбільше непорозумінь родять справи, звязані зі зворотом давніх греко-католицьких, або уніятських костелів (sic!). А такі становлять здецидовану більшість серед католицьких святинь, перероблених на церкви. Ті костели православна церква вважає за свої, не признаючи „ґвалту“, доконаного над унією. *Власне до тої проблеми „ґвалту“ зводиться відстава справи звороту костелів.* Зрабовані костели мусять бути звернені правним власникам — жертвам негідних „ґвалтів“.

Отже одинока „правна“ підстава процесу польських епископів це „ґвалт над унією“...

Греко-катол. священик.

Держава і громадяни.

Промова посла С. Кузика на пленумі сойму при бюджеті мін. внутр. справ дня 8. лютого 1930

(Продовження.)

П. премієр Бартель переходючи у своєму експозе до національної проблеми в Польщі, говорив також про льояльність національних меншин. П. премієр Бартель, як взагалі польська влада, вважає, що підставою взаємних відносин поміж польською державою і громадянами, особливож громадянами непольської національности, є т. зв. льояльність. Цей прикметник значить то само, що „прихильний владі“ — ославлене „благонадьожний“. Згідно з словами п. Бартля і згідно з практикою, яка устійнилась в польській державі, національні меншини повинні користати з конституційно признаних їм прав тільки тоді, коли будуть льояльні, себто прихильно настроєні для влади. Перестеріґання законів, виконування наложених на кожного громадянина обовязків ще не дає українському громадянинові тих прав, які заґарантувала конституція. Найважніша річ, це благонадьожність. Це той психічний настрій громадян відносно влади, про істнування якого на українських землях рішає не міністр внутрішніх справ, чи воєвода або староста, але поліціянт. Те саме голосила колись у відношенні до польського та українського народів царсько-російська влада. В Росії істнували вправді закони, але вони не були найвищим регулятором громадського життя, вони не були єдиними міродайними нормами, регулюючими взаємини поміж державою і громадянами. Ці взаємини регулював в Росії царський уряд у деякій мірі на основі субєктивної оцінки ославленої благонадьожности громадянина. На цю нечувану у правосудних державах практику царського уряду вказує ідеольоґ народової демократії Ст. Ґрабський, який у своїй студії „Революція“ повторює за проф. Мосонієм слідуючі слова: „Для москаля, — каже проф. Ґрабський, — римське й европейське поняття права є чуже і більше, ніж чуже; право, як щось таке, що постійно реґулює життя, є для москаля перешкодою при втриманні порядку у російському розумінні цього слова. Цим, що заступає москалеві поняття законности, леґальности, — є поняття благонадьожности. У державному значінні благонадьожний є той, хто добровільно, з пересвідчення чи вдачі, розуму чи темпераменту йде в тому напрямку, який бажаний начальному проводові державі. Не той у порядку супроти держави, хто точно приноровлюється до істнуючих приписів права, лише той, хто згідливо настроений з загальним тоном держави. Хто достаточно благонадьожний і хто зумів цей настрій у достаточно виразний і безсумнівний спосіб проявити, той може без великого страху тут і там розминутися з писаним позитивним правом, але „неблагонадьожний“ не є забезпечений від немилих пригод навіть найточнішим перестеріганням приписів права“.

Чи заява п. премієра не є анальоґічна з наведеною характеристикою царських урядів? Чи тут так само, як і там, не вимагається благонадьожности від громадян, чи тут так само, як і там, наслідком відсутности благонадьожности не відмовляється всяких прав українському населенню? На українську проблему і на всіх тих українців, які її підносять, польські уряди глядять такими очима, як конфіденти на підозрілого у злочині крадіжи, а саме: чи не можна би підозрілої одиниці посадити до кримінaлу і таким чином спекатися з голови цілого клопоту слідкування за ним? Тому кажучи про польську національну політику не можемо назвати її інакше, як політикою поліційною, а міністерство внутр. справ міністерством поліції. Вказує на це також цьогорічний бюджет, який на поліцію призначає 125 міліонів золотих, отже половину цілого бюджету міністерства.

Оце кілька прикладів поліційної політики на українських землях. Про самоуправу говорити не буду, бо цю проблему обговорював недавно з цієї трибуни мій товариш Целевич. Зрештою, чи доцільною є річю казати про те, чого нема? Повітової самоуправи на українських землях зовсім нема, а над громадською самоуправою є лише цинічне насильство з боку органів поліції. Оборону громадської ради своїх законних прав уважається за протидержавне ділання і таку раду з місця розвязується, як це сталося у підгаєцькому повіті. Один приклад хай зілюструє наші відносини на самоуправному полі. Дня 17. вересня м. р. в селі Шидлівці, копичинецького повіту, воєв. Тарнопіль, постерунковий Юзеф Абрагамовіч відібрав від начальника громади Павла Микульського урядові акти і громадську печатку та передав її до рук Романа Трача. В наслідку повищого зловживання постерунку державної поліції начальник громади Павло Микульський зголосив донесення до державної прокуратури за злочин зловживання урядовою владою. В кілька днів пізніше начальник громади Павло Микульський отримав письмо від староства з датою Копичинці 16. жовтня 1929. до ч. 8497/3 такого змісту: „Затверджується відібрання від вас урядування постерунком держ. поліції в Сидорові та передачу того урядування до рук заступника начальника громади в Шидлівцях“. Замість покарати постерункового за знасилування закону, староста апробує розпорядження постерункового — хоча навіть він сам не має права припиняти в урядуванні нач. громади без відповідного внеску повітового виділу. Оце, панове, дійсність, оце самоуправа, над якою надзірну владу мають поліціянти. Старости примушують українські громади вставляти до громадських бюджетів по 100 зол. на шкільництво у Східніх Прусах або на інші польські цілі, і рівночасно скреслюють ухвали на українське шкільництво, як це було в копичинецькому повіті. Проти самоволі старостів, які насилують найбільш суттєве право громадської ради, право укладання бюджетів, поодинокі громади зголошують рекурси до воєвідства. Проти того староство в Рогатині зареаґувало у відношенні до громади Желибори в той спосіб, що вислало до громади запит у справі рекурсу, чи члени ради справді той рекурс підписали, тому, що заходить підозріння щодо карного злочину. Очевидно, адміністраційна влада старається відстрашити таким робом громадську раду від оборони найбільш суттєвих своїх прав. На сесії війтів в січні ц. р. староста в Рогатині звернувся до начальників громад з такими словами: „Вас бунтують посли, щоби ви не складали бюджетів згідно з вказівками повітового виділу; я вам заявляю, що проти непокірливих найду правні засоби, які змусять їх до послуху“. Це найбільш очевидне насильство над обовязуючими законами. І не гадайте, панове, що про це не знають центральні влади. Вони толерують це. Вони поручають цю систему.

(Докінчення буде.)

Мікеле Біянкі.

(З мого римського щоденника.)

(Від нашого кореспондента.)

Рим, лютий 1930.

У думці патріотичних інтервентистів з часів великої війни, власне таку ролю мала би відограти війна, що в ній всі душі зливаються в одному спільному змаганні до поборення зовнішнього ворога: „Ми, — проголошували італійські футуристи, попередники фашизму, — ми співаємо гимни патріотизму, співаємо гимни мілітаризму; оспівуємо війну, ту єдину гігієну світа, чудову квітку ентузіязму і душевної величі, шляхотну купіль геройзму, що без неї народи засипають у прокислому еґоізмі, в економічному каріеризмі, в розмягченні мізку і волі“

Як відомо, футуристи і будучі фашисти — Мусоліні, Біянкі Кордоні, цілою низкою демонстрацій, маніфестацій, мітінгів, часописних статтей, досягли свого: Італія вступила в війну, і великі пропагатори інтервенції пішли на війну добровольцями. Кордоні склав там життя своє, Мусоліні ледве вийшов живим, після довгих місяців шпитального вилежування, але Біянкі був щасливішим і, навіть не поранений, увійшов до редакції „Пополо д' Італія“ часопису, що став герольдом нового фашистівського слова, яке мало привести до дійсного, остаточного, духового оформлення італійської нації:

„У жовтні 1860 р., — говорив пізніше Мусоліні в 1929 р. з приводу підписання Лятеранського пакту з Ватиканом, — в жовтні 1860 р., сповнилося обєднання нашої нації. Скільки вже разів переводили ми те обєднання! У 1870 р., здавалося, ніби зроблено це вже остаточно і повно, — а потім ми помітили, що і в 1918 р., залишалося ще чимало роботи на тій самій дорозі“...

У цій праці творення нації північний романьолець Мусоліні і південний калябрієць Біянкі пішли однозгідно і успішно. Перше, як секретар фашистівської партії, потім як член квадріюмвірату підчас походу на Рим в 1922 р., потім як міністр внутрішніх справ, міністр громадських робіт, член великої ради, Мікеле Біянкі присвячує головну увагу справі знищення південного партикуляризму, зближення через поліпшення комунікації півдня до спільних джерел італійської культури, і чимало причинився до дійсного піднесення національної свідомости в диких місцевостях рідної Калябрії.

У січні 1930 р., в Неаполі відбувся конґрес Промисловости Півдня Італії, і на ньому міністр корпорацій Боттай зазначив:

„Всі ми тепер визнаємо, що так зване „південне питання“ переможене, залишене ззаду, потонуло в „італійському питанні“, єдиному, всім спільному, що обіймає всі питання від Альп аж до найдальших закутків наших південних берегів. „Південне питання“ народилося з дипльоматичного незрозуміння між Півднем і Північю, яке виявилося власне в самий момент обєднання Італії... Думали тоді обєднати її адміністративними заходами та бюрократичними протоколами... Ми, фашисти, перенесли проблєму створення національної єдности з чисто адміністративного та бюрократичного ґрунту на ґрунт моральний, соціяльний і економічний... Можна сказати, що аж до 1922 р. контраст між Півднем і Північю залишався нестертим. Але з другого боку, не дурно, похід на Рим почався з Неаполю. І тоді як перше обєднання Італії пішло з півночі, друге пішло з півдня, ніби ми мали тим виказати світу окремий і спільний характер нашої раси, наших людей і нашої долі“...

Головним пропаґатором і одним з перших апостолів походу на Рим був власне Біянкі, який як один з чотирьох квадріюмвіратів і проводив тим походом.

Мікеле Біянкі скосила у сорок сьомому році життя важка хороба запалення нирок. І ціла Італія, в свідомості важкої втрати, вдягає сьогодні чорну жалобу.

„Тих, що мали би намір післати квіти на труну покійного, просять звертати асиґновані гроші на добродійні справи в Калябрії...“ Виняток зробили лише для вінка від короля і від Голови Уряду.

Апостолам діла квітів не треба...

Саме в день смерти Біянкі приїхав до Риму канцлер Шобер, — представник нової Австрії, — не тої, що спеціяльним декретом вислала була пропаґатора італійської соборности з Трієсту за австрійські кордони, а тої, що, — переможена, — визнала італійську соборність і, прірвавши з давньою традицією антиіталійської політики, що її переняла тепер від неї Югославія, прислала Шобера просити Італію про дружбу і поміч.

Шобер відвідав тіло Біянкі, виставлене в Паляці Літторіо (офіційна палата партії) і віддав шану, простоявши кілька хвилин в побожній молитві.

У похороннім поході Шобер, поруч з Мусоліні, провожав пішки тіло з „Паляццо Літторіо“ до стації, звідки тіло мали відвезти до рідної землі.

Е. Онацький.

Безбожницький факультет у Києві.

З днем 1. лютого ц. р. урухомлено при т. зв. робітничім університеті в Києві безбожницький факультет з дволітнім курсом навчання. Завданням факультету підготовка „кваліфікованих безбожників“. Ці „кваліфіковані“ специ від безбожництва малиб обняти всякі офіціяльні становища в ділянці державної адміністрації, а також у ділянці освіти. Факультет ділиться на три відділи: православя, католицизму та юдаізму. Мають там викладати крім методики атеістичної пропаґанди ще й такі предмети: соціольоґію релігії, історію християнства, православя, природничі науки та історію економічних формацій. Це — черговий більшовицький „сукцес“ на полі боротьби з релігією. Реалізація „соціялізму“ не має, видно, в більшовиків ніяких інших перешкод поза релігією. Та нам здається, що далеко краще булоб, якби комуністи заснували факультет, який міг би занятися методикою боротьби з голодом.

В обороні свого провідника.

Від ґрупи львівських громадян дістали ми листа з проханням опублікувати таку заяву:

З приводу чергових напастей і образливих висловів бувшого співнизнавця гетьманської ідеольоґії на дорогу нам Особу — ми нижче підписані висловлюємо в свойому та наших однодумців в краю імені любов і глибоку пошану до Пана Вячеслава Липинського. Притім заявляємо, що ніякі нікчемні виступи п. д-ра Осипа Назарука, звісного з частих зрад своїх переконань і опльовування недавніх однодумців, не зможуть захитати в нас довіря та зменшити відданости Особі нашого Духового Провідника, а навпаки тільки викликати до автора напастей глибоку погорду.

Львів, дня 17. лютня 1930 р. — *о. Теофіль Горникевич, Іван Гладилович, Петро Шостакієвський, Козак Маріян, Філярет Гладилович, Володимир Луцький, Марія Манько, Василь Манько, Михайло Луцький, Струтинська Антоніна, Конрад Ярослава, Роман Ковач, Денис Саварин.*

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ. 7)

З нових книжок.

6. „Хресний вогонь“ М. Брилинського.

Ця скромна збірка воєнних нарисів має одну перевагу над неодною книжкою воєнних вражінь наших авторів з іменем: у ній нема стільки води, що в тамтих. „Вода“ — це готова паперова фразеольоґія, добре відома з щоденного вжитку всім, що працюють у пресі. Є такі готові образи й сильні слова, якими можна користуватись при кожній темі і чим тема важча, тим частіше треба шукати підмоги в цій буцім-то повній — Данаїдовій бочці.

Більшість із тих, що перейшли страхіття війни, коли пробують описати свої переживання, попадають у красномовний пал, дуже споріднений із психічним станом принаґідного промовця. Кожне слово, вживане від століть професійними трибунами, видається їм новозвідкритим, уперше ними *так* сказаним. Тимчасом не кожний, хто сильно щось пережив, може це з такою-ж силою висловити. Зате психічне потрясення витворює ілюзію, що воно має само в собі міць потрясати інших.

М. Брилинський списував свої воєнні вражіння без наміру „потрясати“, захоплювати, дивувати. Вони немов вирвані із записника фронтовика, що серед воєнної метушні не має змоги думати про літературну вартість своїх вражінь. Цим поясняється, що в нарисах М. Брилинського переважають зорові вражіння. Він хоче перш за все схопити — бачене.

Хто читав уважно наші ріжні воєнні твори, мусів запримітити, як мало там „обсервації“, справді свіжозоглянепого. Зате є там дуже багато субєктивного лірики, який можна легко наслідувати при помочі кількох добрих книжок, що описують переживання воєнного учасника. На жаль, учасники війни, як і закохані, мають найбільшу насолоду, коли висловлюють те, що вони відчувають і не хотять наслідувати нікого. М. Брилинський — оминає яко мога рефлєксії глядача. Він волів образки — нехай і відірвані, несклеєні образки, але доглянені. Його збірка мала би більше право до назви „Фільми боротьби“, як повість Дудка, що є здебільша статична, а не динамічна.

Ось зразок малого настрою, що заступає рефлєксії про духовий стан вояка:

„Але твердий приказ казав іти. Я казав чурі випустити зайчика поза дроти: урвав одну цвітку з грядки на памятку — і не вернувся вже більше до цеї землянки, яку сам будував. Лишила сотня гойданку, лишила колесо з пивоварні, настромлене на стовпі...“

Він мало оригінальний і наскрізь оригінальних помічень чи образів у цій збірці не найдете. Зате писана вона звязким, енерґійним стилем, що добре передає воякький темперамент, без зайвого сентименталізму.

Звязок між сюжетом і стилем дуже мало цікавить наших сучасних авторів. Більшість із них пересвідчена, що коли автор уживає сильних слів і палких покликів, то тимсамим він виявляє свою енерґію, а навіть революційний (кожний нині має своє розуміння революційности!) світогляд. Тимчасом дуже часто такі сильні слова і палкі поклики є передані стилем, що не лишає ніякого сумніву щодо справжньої психічної орґанізації автора — нерідко розпещеного, істеричного декадента.

Брилинського стиль — стиль здорової, зрівноваженої людини. Його нарися не роблять вражіння, немов би він намагався стати письменником. Він не пробує збогатити їх уявою, як це робить мимохіть справжній письменник, для якого кожне найзвичайніше переживання розбуджує низку нових образів і асоціяцій. „Хресний вогонь“ — це тільки спомини учасника боїв, з тим застереженням, що там нема прізвищ дійсних осіб, які брали в них участь.

Чого бракує таким споминам, коли оцінювати їх як літературний твір? Одним словом, що є звичайною тавтольоґією: більше літературности. Сюди входить і чистота мови й домагання стилю у вищому розумінні — індивідуального стилю, а головно поняття композиції. Брилинський не пробує компонувати своїх нарисів, а вдоволяється звичайною формою монольоґу учасника воєнних подій, кожний раз іншого і байдуже якого, бо всі вони оповідають тим самим тоном. Та найважніше те, що оповідають живо і цікаво, не пробують додавати до своїх переживань більше, як бачили й памятають. Зпоміж тих нарисів „Лисоня“ має запах справжньої війни, „Свят-Вечір фронтовика“ — справжньої пригоди.

Коли зачиняємо книжку — не маємо ясного образу прочитаних нарисів, так, щоб кожний з них відбивав від другого. Причина цього вражіння в тому, що автор не змальовує постатей своїх героїв, а залишає їх у тіні; — вони мимохіть затираються в імлі воєнного диму. Всі нариси разом мають складатись на одно загальне вражіння і це вражіння є наскрізь позитивне.

Коли вживаємо такого сильнішого слова, як „позитивний“, слід для пояснення неодного читача додати, що при критичній аналізі твору можна зовсім залишити на боці питання, яке в першій мірі цікавить авторів і широкий загал. Це питання „ноти“, „кляси“, „відзначки“ за написану книжку: „знаменито“, „дуже добре“, „добре“, „достаточно“... Воно є добре для тих, що з літератури роблять педаґоґію, а навіть іноколи „шкільний попис“.

Читач на деякім літературнім рівні (а з таким маємо до діла) полагоджується з проблємою „вартости“ твору вже тим самим фактом, що вважає за вказане його прочитати, а може й над ним подумати. Сила вражіння полишена твором залежить не завсіди від автора.

„Хресний вогонь“ М. Брилинського є його хресним літературним вогнем. З нього вийшов він, як із війни — щасливо.

*

Друкар. помил. У вчорашнім фейлетоні має бути в 2-ій шпальті 4-ий рядок згори „уяви“ зам. „уваги“, а в 6-му рядку знизу замісць слова „поп.“ „попудалня“.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Лікар з віщим годинником.

В нашій редакції появився нині дуже симпатичний гість — безплатний лікар. Правда, кожний з членів редакції має лікарську поміч у „Касі Хорих", але рідко користає з неї, бо заки дібється до лікаря, то вже рід хороби змінився і треба йти до іншого. Наприклад: є хорий на груди, але як пожде кілька днів у симпатичній атмосфері передсінків, то груди вилічить зовсім, а зате западе на очі. Підчас вигляданий окуліста виздоровіють очі, а прийде ревматизм від протягів і так далі без кінця.

Тому поява безплатного лікаря в нашій редакції врадувала всіх, бо нема в нас одного члена редакції, який не був би на щось хорий.

Безплатний лікар, по фаху інжинір, не був би ніколи взявся до ставлення діягноз, якби не... годинник. Часомір намовив землеміра стати лікарем і тепер обидва вдоволені.

— Ану, панове, — почав „лікар" — позвольте сказати собі, яка вас недуга мучить.

— А ви що? — здивувався Ордан. — Покинули свою давну професію?!

— Чому мав би покидати? Я це роблю безплатно, з альтруїзму... От спробуймо!

Підступив до Ордана, казав йому встати і почав водити по нім чародійним годинником.

Решта членів редакції дивилася то на „лікаря", то на годинник і... нічого не бачила... Лікар собі стояв, а годинник собі ходив.

— Ви дуже хорі на шлунок — заявив авторітетно „лікар".

— Ха-ха-ха-ха! — зареготався Ордан. — Я ніколи на шлунок не хорував, а й тепер ще можу шкло їсти.

„Лікаря" це нітрохи не збентежило.

— Ану спробуйте зїсти одну шклянку, чи не захоруєте!?

Потім звернувся до нового пацієнта:

— Ходіть, пане Чмелик, огляну вас.

Підійшов коренастий відземок і з усміхом наставив здорові грудища. „Лікар" тим разом почав здолу.

— Ноги... здорові... далі... знаменито (шлунок, серце і т. д.)... тепер спробуємо груди...

Довго водився годинником біля Чмеликових грудей, вкінці промовив:

— Стережіться чахотки!

Чмелик, який у цім карнавалі постановив оженитися, глянув затрівожено на „лікаря".

— Чи справді?! Яж ніколи на груди не западав!

— То будете западати!

— Як не на свої, то на чужі — додав Ордан. — В карнавалі це нетяжко.

Чудотворець боронився як міг:

— Я тут ніпричім, бачите: годинник показує...

— Показує три на другу. Підсміхнувся я.

„Лікар" злобно засвітив окулярами.

— Ах, то ви, голубчику! Ану ходіть сюди.

Став оглядати мене.

Водив годинником усюди, врешті спинився коло серця.

— Тут у вас недобре — сказав гробовим голосом. — Дуже недобре. Мусите рятуватися, бо таки буде цілком зле.

Редакційні товариші вибухнули таким реготом, що аж вікна задзвеніли. Адже всім відомо, що я маю велике і здорове серце.

Але я здержав рукою можливі насміхи і сказав зовсім поважно:

— Панове, признаюся, я не вірив у чародійну силу годинника, але тепер я переконаний. Годинник сказав правду.

— Ти жартуєш! Якто? В тебе там щось недобре?!...

— Так, панове, буде зле. І я мушу щось радити собі, бо буде ще гірше.

Моментально замовк сміх, а очі всіх дивилися зі здивуванням на мене, а з подивом на годинник.

Безплатний лікар тріюмфував.

— Годинник зовсім добре вказав — продовжував я. — В тім місці, де він виказав смертельну рану, я... ношу свій портфель. А з ним, як знаєте, є дуже зле, майже без виходу...

Галактіон Чіпка.

Вісти з „Рідної Школи".

ВИСЛІД КОЛЯДИ.

По день 15. лютого 1930 р. вплинуло для „Рідної Школи" через касу Головної Управи і Кружків „Рідної Школи" на місцях 49.835 зол. 83 сот. Збірка, переведена на основі дозволів усіх трьох галицьких воєвідств дала на просторах тих воєвідств такі висліди: з львівського воєвідства 23.221 зол. 65 сот., зі станиславівського 9.828 зол. 69 сот., з тернопільського воєвідства 16.785 зол. 49 сот.

Подрібний виказ усіх громад з вичисленням їхніх датків саме викінчується і він появиться небавом друком. З котрої громади ще не відіслано збірки чи підрахунку, нехай це зробить негайно, бо інакше не ввійде у загальний підсумок.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

З життя наших установ.

Загальні Збори Українського Технічного Товариства у Львові.

Звичайні Загальні Збори Українського Технічного Товариства відбулися дня 2. лютого ц. р. при численній участи місцевих та замісцевих членів. В неприсутности голови т-ва д-ра Михайла Павлова, який виїхав на Україну, відкрив Збори заступник голови інж. Дутка Володимир, а звіт з діяльности Товариства зложив другий заступник голови інж. Осип Васюта.

Товариство гуртує в собі інжинірів ріжних фахів з усіх закутин української землі, а також багато таких, які все ще пробувають на еміграції. Число членів зросло у 1929 р. на 80 так, що взагалі Товариство нараховує 286 інжинірів українців. Цей наплив членів є найкращим показчиком зрозуміння ваги Укр. Тех. Т-ва і рівночасно запорукою розвитку Т-ва і на будуче.

В Товаристві зорганізовано 5 секцій: будівельну, гірничу, хемічну, науково-технічну і відчитову. Найбільше діяльність проявила відчитова секція, яка влаштувала 8 відчитів з ріжних ділянок техніки.

До нових здобутків слід також зачислити відкриття першої філії Укр. Тех. Т-ва в Станиславові, яка обєднує 28 членів. Дальше Товариство видає свій журнал Технічні Вісти, який під редакцією інж. Ярослава Стефановича вступає у шестий рік видання. Журнал збільшив свій обєм і ділиться на три части: оглядову, технічно-літературну, та інформаційну. Редакція наладнала обмін з деякими виданнями Вел. України, а також з деякими фаховими видавництвами Польщі, Чехословаччини та Німеччини.

Також бібліотека, яка в час листопадових подій потерпіла болючі втрати, завдяки дарови Товариства „Основа" у Празі значно доповнилася фаховими технічними творами.

На внесення Контрольної Комісії уділено абсолюторію уступаючому Виділови, а до нового Виділу ввійшли: як голова інж. Рижевський Василь, як заступники голови інж. Капляк Іван та інж. Дутка Володимир, як секретар інж. Бурачинська Лідія, як скарбник інж. Рижевський Теофіль, як бібліотекар інж. Пежанський Михайло, як адміністратор „Технічних Вістей" інж. Пастернак Северин. Як виділові та їх заступники: інж. Василишин Гриць, інж. Васюта Осип, інж. Васильківський Іван, інж. Дурбак Павло, інж. Коваль Віктор, інж. Корнеля Андрій, інж. Мельник Андрій, інж. Храпливий Евген.

До Контрольної Комісії ввійшли інж. Бартош Володимир, інж. Барвінський Роман, інж. Ґамота Михайло, інж. Нагірний Евген, Охрим Олександер.

Збори вибрали першими почесними членами Т-ва проф. д-ра інж. *Фещенка-Чопівського* та інж. *Стефановича Ярослава*, заслуженого редактора „Технічних Вістей".

Загальні Збори видвигнули потребу заснування фахової технічної школи, при чому більшість учасників висказувалася за відкриттям школи реміснично-промислової, а то задля недостачі ремісників українців. Внаслідок цього Заг. Збори припоручили Виділови занятися в цьому році організацією цього роду школи.

Крім того Загальні Збори висловили побажання завязати при Технічнім Товаристві психотехнічний інститут, який занявся би приноровлюванням психотехніки при виборі звання. Живий хід дискусій, а також число присутніх членів свідчить про зацікавлення своєю організацією. На Зборах був присутний і відпоручник з Волині інж. Васильківський Іван з Ковля.

Протести проти релігійних переслідувань у СРСР.

Европейська преса доносить, що грецький православний св. Синод вислав до Ліґи Націй протест проти релігійних переслідувань у СРСР з рівночасним домаганням, щоби Ліґа Націй занялася цею справою та приняла відповідні заходи для припинення терору.

Польська Аґенція Телеграф. інформує, що на відбутому у Варшаві зїзді Союзу рабінів Польщі рішено запротестувати проти релігійних переслідувань у СРСР. Кожний рабінат у Польщі виступить з окремим протестом проти більшовицького релігійного терору.

Вибори в Болгарії.

В неділю 16. ц. м. відбулися в цілій Болгарії комунальні вибори. Виборча кампанія була ведена незвичайно завзято. Було й кілька інцидентів, яких жертвою впали переважно органи влади. По дотеперішнім вісткам згинули 4 особи, а між ними і жандарм. Остаточного висліду ще нема, але перші обчислення виявили, що правительствена партія здобула 495.000 голосів, а всі опозиційні партії разом 294.000 голосів. Голова ради міністрів заявив у розмові з представниками преси, що він дуже вдоволений з висліду виборів.

Експозе міністра Залеського.

Дня 18. лютого на засіданні сенатської комісії закордонних справ мін. Залевський виголосив експозе, в якім торкався справ, звязаних із працею польських дипльоматичних станиць і справ, звязаних із міжнар. господарською політикою. Міністр каже, що діяльність тих станиць у ділянці опіки над еміґрацією все була вдоволяюча, поминаючи умні випадки, які направлювано. Заходить потреба збільшити число консулятів. Міністр заповідає внесення, яких метою розбудова консулярної мережі, головно в Півд. Америці. Широко розводився міністр над користями, які Польща осягнула наслідком госп. договорів і порозумінь із Францією, Португалією, ЧСР., Австрією, Латвією, Естонією та Румунією. Тепер опрацьовують торг. договори з Еспанією, СХС., Грецією, Італією та Зл. Державами.

Дискусію над експозе відложили на 21. лютого.

Здержання нарад морської конференції.

Димісія кабінету Тардіє викликала переполох на льондонській конференції. Конференція мусітиме здержати наради бодай на 10 днів. Мекдональд сказав, що поворот Тардіє та Бріяна вважає умовиною успіху конференції. Міністр маринарки Лєґ на припоручення Тардіє остає покищо в Льондоні, але не бере офіціяльної участи в працях конференції.

Сойм.

Протест проти ухвали ББ. — Додаток для держ. працівників. — Побили комуністичного посла. — Ухвалення закону про побір рекрута на 1930 р. — Абсолюторія для уряду за 1927—29 р.

Перед денним порядком засідання сойму 18. лютого пос. Ратай у заяві запротестував проти ухвали ББ., в якій посли того клюбу зрікаються посольської незайманости. Заява ББ. робить тяжкі закиди під адресою послів, а навіть закид співділання з чужими аґентурами. Ухвала ця не називає обвинувачених, а вживає загальника „деякі посли", а навіть коротко „посли". Пос. Ратай сподіється, що до його протесту прилучаться й інші посли.

Пос. Вижиковський (Вивв.) реферував проєкт закону про одноразову підмогу для урядовців а саме виплату 1/3 мешк. додатку за 1928 р. Комісія змінила назву додатку означеного в урядовім проєкті як одноразова підмога, тому що це не підмога а вирівнання довгу, затягненого державою. Пос. Діямант (ППС) мотивував резолюцію, щоби уряд розглянув стан довгів прив. урядовців і держ. працівників і занявся наслідками тих довгів, уможливлюючи зниженням проц. стопи та переставленням речинців платности сплату тих довгів. Маршал повідомив, що пос. Росяк (ком.) вніс на письмі поправку, щоби від виплати додатку виключити суддів, прокураторів і військових, зате признати додаток іншим функціонарям не у висоті 1/3 а в цілости. Проєкт закону про додаток для держ. працівників приняли в другім і третім читанні. Внесення пос. Росяка і Діяманта відкинули.

Опісля пос. Гарневич (ХД) реферував проєкт закону про побір рекрута на 1930 р. У дискусії над проєктом закону про побір рекрута промовляв пос. Жарський (ком.). Він накинувся дуже гостро на ППС. Коли ж зійшов на тему польського війська з посольських лав почулися протести. Маршал надармо дзвоненням намагався перервати промову пос. Жарського. Пос. Мазур (НД) користаючи з того, що маршал відібрав пос. Жарському голос, на силу старався його стягнути з трибуни, та це йому не вдалося. Щойно марш. сторожа усунула пос. Жарського. Коли пос. Жарський минав соц. лавки прийшло до бійки між ним і комуністами з одного та послами ППС. з другого боку. Найнагальніший був соц. пос. Станьчик, а пос. Слендзінський, також із ППС. вдарив пос. Жарського в лице. Маршал виключив пос. Ж. із 3 засідань і прихиляючися до бажання пос. Четвертинського (НД) постановив викреслити з протоколу промову пос. Жарського як противлежавну.

Опісля приняли проєкт закону про побір рекрута на 1930 р. Після звіту пос. Зачека (ББ.) сойм приняв до відома та затвердив переступлення кредитів на 1923-24 р. і признав урядові абсолюторію з господарки за ті роки із застереженням, що це не впливає на перебіг справ того періоду, заквестіонованих чи то контролею чи адм. владою та на відповідальність за втрати держ. скарбу.

Кріза французького кабінету.

Президент Думерґ висловив подяку членам уряду за співпрацю та попросив, щоби полагоджували біжучі справи до часу іменування нового уряду. Бріян після візити у президента держави сказав журналістам, що до Льондону не поїде. Французька преса здогадується, що Тардіє знову одержить місію створити кабінет.

Виборчі протести.

У найближчім часі Найв. Суд розглядатиме протести проти виборів до сойму в округах: Білосток, Чесанів, Ліда, Вильно, Ґнєзно, Острів, Тешин, Самбір, Львів-місто, Новоґрудок, Ковель, Седльці, Ченстохова, Тернопіль, Тарнів, Золочів, Кремінець, Станиславів і один протест проти сен. виборів у новгородськім. Досі Найв. Суд полагодив протести 18 виб. округ, а узглядним два. Проти сенатських виборів полагоджено 4 протести.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960.** 238 13—?

— **Варшавські греко-кат. українці у кард. Каковського.** „Курер Варшавскі" повідомля, що в четвер 13. ц. м. явилася у кард. Каковського делеґація гр.кат. українців в складі проф. унів. д-ра Мирона Кордуби, д-ра Романа Смаль-Стоцького і радника мін-ства комунікації Пушкаря, що дякувала йому за віддання кол. Василіянської церкви при вул. Медовій для вірних гр.-кат. обряду. Поважне число вірних того обряду вдячне за те, що маючи свою церкву і свого священика, може відтепер виконувати свої релігійні обовязки в рідній мові і в рідному обряді. Після того була ще делеґація у директора департаменту мін-ства віроісповідань Фр. Потоцького, якому зложила теж подяку за полагодження пекучої потреби греко-кат. вірних у польській столиці. Дир. Потоцький у своїй відповіди підкреслив, що віддання церкви при вул. Медовій в посідання гр.-католиків сталося головно наслідком заходів високих церковних кругів.

— **Загальні збори вдовичо-сиротинського фонду.** Всіх відпоручників вдовичо-сиротинського фонду Львівської Архієпархії повідомляємо, що загальні збори цього фонду відбудуться дня 25. лютого ц. р. в год. 9. рано в салі засідань Митрополичої Консисторії. В год. 8. рано відслужиться в церкві св. Юра Служба Божа.

— **Україніка.** Краківський тижневик „Piast" у чч. 7. і 8. **ц. р. приніс у фейлєтоні переклад оповідання Вас. Стефаника п. з. „Basarabowie".**

— **Парцеляція 1931 р.** Як відомо, польська рада міністрів ухвалила на 1931 р. плян парцеляції, в якому призначено в цьому році 200.000 гектарів землі для розпарцелювання. З цього на ґрунти державні і державного рільничого банку припадає 35.000 гектарів, а решта на приватні землі. В окрузі берестейській має розпарцелюватись 7.200 гектарів, у луцькій 5.150, у львівській всього 50 гектарів державних ґрунтів. Із приватних маєтків у 1931 р. буде розпарцелювано: в окрузі люблинській 15.000 гектарів, у виленській 20.000, у берестейській 20.000, у луцькій 13.000, у тернопільській 15.000, у станиславівській 5.000, у львівській 8.000 гектарів.

— **Нові копальні в Старуні.** На нафтових теренах в Старуні біля Богородчан, де недавно викопано носорога, нафтовий концерн „Малопольща" вертить два нові шиби, з яких один вже глибокий на 280 метрів, а другий на 170 м. Здогадуються, що в цьому місці запаси нафти дуже великі.

— **Кріваві весілля.** У Новім Селі коло Жовкви на весіллі парубок Теодор Стецик стрілив з рушниці до Михайла Крутипоха і вбив його на місці. Причиною вбивства була заздрість за дівчину. У селі Деревенці тогож повіту підчас бійки на весіллі згинув Петро Мечиха. Вбивників арештовано.

— **Львівська хроніка.** При вул. На Байках 16 помер наглою смертю 61-літній Людвик Забічко, а при вул. Валовій помер нагло жебрак Іван Михалкевич. — Підчас бійки пострілив через необережність сам себе Лев Вахтель, а його противники вирвавши йому з рук револьвер, повтікали. — Вчорашні польські ґазети помістили сенсаційну вістку про загадкове зникнення професора техніки Бетхера, замешкалого при вул. Содовій 1. Сьогодні виявилось, що проф. Бетхер цілком не зник і що про цю сензацію довідався аж з ґазет. — Поліція арештувала 15-літню Розалію Вайнтравб, яка зізнала, що до крадіжи намовила її мати, що й погрожувала, що як дочка не навчиться красти, то буде біда. Матір арештовано також і при ревізії найдено в неї кілька перстенів і пуляресів. За крадіж арештовано також Осипа Павлюка, Адама Ґулу, Осипа Ваньчака, В. Косіка і Ст. Рибку та Олексу Дидюка й Романа Хацінку.

— **Білорусини проти русифікаційних практик у православній церкві.** Голова окружньої ради білоруської „Просвіти" Теодор Верніковський і основник тоїж „Просвіти" Білзюкевич вислали до митрополита Діонізія меморіял, в якому зясовані погляди православних білорусинів на політику в православній церкві у Польщі. Автори меморіялу домагаються відросійщення православної церкви в Польщі й широкого узглядження постулятів білоруського народу в житті тої церкви. Одночасно автори меморіялу домагаються скликання відложеного собору православної церкви в Польщі.

— **Нова книжка марш. Пілсудського.** У Варшаві вийшла на днях книжка марш. Пілсудського, в якій поміщені його промови, інтерв'ю і статті, оголошені в рр. 1926—1929. Матеріяли зібрав і приготовив до друку б. сойм. пос. Антін Ануш, що написав до неї й передмову.

— **Новий твір про Спінозу.** Академія юдаїстичних наук у Берліні видала новий великий твір д-ра Льва Штравса „Спінозова релігійна критика, як підстава науки про Біблію". У цьому творі аналізується „Трактат політично-теольоґічний Спінози", який Штравс уважа найкращим документом для вияснення біблі

— **Справлення помилки.** В „Ділі" ч. 37. з дня 19. лютого на стор. 4 у замітці „Уневажнення виборів на Волині", в останнім рядку сказано що Сергій Козицький з „Українського Клюбу" втратив посольський мандат. На цьому місці спростовуємо, що Сергій Козицький не є членом „Українського Парл. Клюбу", але належить до „Сельробу" і що він є сенатором а не послом.

— **Дочка Муссолінія заручилася. З** Риму пишуть, що дочка Муссолінія, Едда, заручилася з ґрафом Ґалеачо Чіяно, сином міністра комунікації. З нагоди заручин Муссоліні улаштував родинне свято.

— **Чи на світі забогато жінок?** У всіх европейських державах, за виїмком Болгарії, кількість жінок перевищує кількість чоловіків. У Болгарії на 1000 чоловіків припадає 995 жінок. В Латвії на 100 чоловіків припадає 114 жінок, в Естонії на 100 чоловіків 112 жінок, у СРСР на 100 чоловіків 111 жінок, у Франції на 100 чоловіків припадає 110 жінок, у Польщі 108, а у Німеччині 106. Натомість в Америці, Азії та Австралії є більше чоловіків як жінок: В Америці на 100 чоловіків є тільки 96 жінок, в Японії 97, в Австралії 96, в Канаді на 100 чоловіків є 94 жінки, в Арґентині 90, в деяких країнах Китаю на 100 чоловіків припадає тільки 63 жінки, але в Мексику на 100 чоловіків є 105 жінок.

— **Із 102.70 долярів місячної платні ощаджував 101.35 дол.** З Нюйорку повідомляють, що робітник із Польщі в копальнях нафти в стейті Канзас Михайло Гірак (найправдоподібніше українець) десять літ видавав на життя одного доляра і 35 центів місячно. Гірак згинув недавно в нещасливому випадку. Публичний адміністратор стейту Канзас розглядав Гіракові посмертні папері та переконався, що Гірак заробляв місячно 102 доляри і 70 центів. Крім того за свою працю діставав хату та харч. Із тих заробітків Гірак що місяця складав у банку 101 дол. і 35 центів. Гірак на стільки був ощадний, що сам стригся й голився, сам прав собі біля та сам зелював черевики. Не курив і не пив. Тому кілька літ переслав своїй матері та сестрі 17 тисяч долярів на закупно 200 морґового господарства. Крім того оставив обезпеченеву полісу на імя матері на 3 тисячі долярів. При смерти було Гіракові 44 роки. Хотів іще шість

літ працювати в Америці, а потім вернути у старий край.

— З українського наукового життя за кордоном. Дня 19. лютого ц. р. в 6. год. вечора в салі Українського Наукового Інституту в Берліні при Французькій вулиці ч. 28 у Берліні відбудеться виклад д-ра Бориса Крупницького п. з. „Гетьман Мазепа у світлі журналістики свого часу". Виклад відбудеться в українській мові.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 15. лютого н. р.: за масло експортове солене й несолене пріма по 5·20 зол. за кільограм; за літру молока 0·38 зол.; за літру сметани 1·90 зол.; за копу яєць 6·20 зол.

З концертової салі.

Концерт колядок і щедрівок.

Недільний концерт колядок і щедрівок, улаштований мішаним хором Успенської церкви під фірмою Міщанського Брацтва у Львові, виявив, що праця диригента хору д-ра В. Недїлки ведена була солідно і з доброю рутиною та фаховим знанням. Хор під його управою, хоч невеличкий (всього 20 осіб), співає прецизно і гладко, він вирівняний у всіх частях, має добрий голосовий матеріял і, як показалося, може спромогтися й на найсильніші тони.

На програму концерту зложилися найкращі колядки Стеценка й Кошиця, що в останніх роках поширилися вже й по галицьких селах, а з більших творів: Бортнянського „Слава во вишніх Богу", Лисенка „Різдвяна псальма" і Річинського „Заспівали янголи". Найбільше подобалися, поруч коротких колядок Стеценка і Кошиця, саме оба останні твори, зокремаж могутня „Різдвяна псальма". Коляда Річинського „Заспівали янголи" замітна оригінальним закінченням, а саме окремими святочними побажаннями „всім добрим людям" і „всім ворогам", при чому гарне поле до попису найшов бас п. Орленка.

Концерт пройшов гарно, жаль тільки, що саля була в більшій части порожня. Не було ні нашої молоді, ні нашого міщанства, для якого концерт був у першу чергу призначений. А шкода! *І. Н.*

Вечір української пісні в Коломиї.

Коломийський Боян уладив у середу 5. ц. м. „Вечір української пісні". Концерт цей розпочався вступним словом проф. Николишина, в якому він представив у гарних словах історичний розвиток народньої пісні і її вплив на творчість українських композиторів та подав коротку характеристику українських музичних творців.

Хор Коломийського Бояна під управою проф. Шипайла, хоч невеликий числом, але добре зіспіваний та вирівнаний голосово, відспівав шість хоральних творів з нової нашої хоральної літератури, між тим і так тяжкі до виконання, як Кошицького „Нова Атлянтида" або Леонтовича „Льодолом" і „Літні тони". Одначе смілива гармоніка Леонтовича не була задержана в оригінальній чистоті, мабуть хорові була вона незрозуміла; також слідна була за велика свобода в придержуванні означених темп (Леонтовича „Льодолом", Людкевича „Бодайся когут знудив"). Врештою хор вивязався із свого трудного завдання зовсім гарно не тільки в творах лекшої структури (як Кишакевича „Місяць ясненький"), але й у названій вже „Атлянтиді" Кошицького.

Як солісти виступили на концерті: сопраністка п-на Гісовська, яка вміє добре орудувати своїм голосом, хоч мала троєма не дозволила її розвинути його як слід (Вахнянина „Сирітка і соловейко" й Лопатинського „Горить моє серце") і ліричний тенор п. Павлюк, що має всі дані на доброго співака (коломийське громадянство повинно улекшити йому виїзд за границю на співацькі студії). Третім солістом цього вечора був челіст проф. Недільський із Станиславова, якого ж мина, співна гра викликала загальне признання зібраної публики.

Не можна поминути і пянисток, котрі, хоч не виступили як солістки, одначе виявили свої пянистичні здібности в акомпаніяментах солістам і хорові (п-ні Гісовська, Косакова і Ставнича).

Салю виповнила головно молодь; старших громадян, на диво, було доволі небагато, хоч концерти Коломийського Бояна заслуговують дійсно на те, щоб їх послухати. *О. З.*

Зі спортового життя.

З нашого лещатарства.

Хоч цьогорічна зима дуже скупа на сніг, то всеж наші лещатарі у Львові, а передовсім Карпатський Лещатарський Клюб, не попали в розпуку і працю ведуть. Часто виїзджають малими гуртами у Славсько, де сніг все знайдеться, торгуються за площу під будову охоронища в Славську, а на 15. ц. м. оголосили міжклюбові змагання у Львові в бігах 18 і 9 км. для мущин і 3 км. для пань.

Змагання відбулися при участи 24 змагунів і змагунок, а стanули вони від КЛК, Сокола-Батька, кружка „Сагайдачний" (філія акад. гімн.), УССК, УСК (акад. гімн.) і від „України".

Траса вела в найдовшому бізі з Погулянки біля реставрації до грища Гасмонеї на Пасіках, хребтом вниз до фабрики дріжджа (давній бровар Грунда). Тут був півметок для лещатарів-молодиків, а для старших дорога вела через гостинець дорогою до Лисинич, скручуючи на схід і дальше вела хребтом аж на Чортівську скалу. Відтам поворот тою самою дорогою аж поза грище Гасмонеї й оббіг ліска на Погулянці назад до місця вириву. Траса пань вела під грище Гасмонеї, а звідтам довкола ліска на Погулянці. Найдовша траса виказувала 300 м. підходу і стількиж зїзду. Контрольні точки і півметки обсадили члени КЛК і кружка „Сагайдачний".

Змагання відбувалися при температурі + 10° Р на сонці і при водистому, тяжкому снігу. Зате сама дорога для багатьох змагунів за легідна.

В клясі „старших А" станув лише дир. Паньків В. з КЛК і прибув у 1. год. 30 м. 48 сек.

В бізі 18 км. ставало 8 змагунів. Перший прийшов І. Мриц (КЛК) в 1. год. 20 м. 49 с., другий Качала М. (КЛК) в 1. год. 22 м. 22 с., третій Сліпко В. (С.-Б.) в 1. год. 23 м. 25 с., четвертій Гнатейко З. (Сагайдачний) в 1. год. 25 м. 11 сек.

В бізі молодиків змагалося 8 змагунів. Перший був Рибачек Р. (Сагайдачний) з часом 44 м. 38 с., другим Хамула Б. (УСК) з 46 м. 55 сек., як третій прийшов у часі 48 м. 19 с. Брик С. (Сагайдачний), четвертим явився на меті Сидір Я. (Сагайдачний) з 49 м. 25 сек.

До бігу жінок стануло 7 змагунок. З них перша прийшла А. Говиковичівна в 22 м. 23 с., друга була М. Рогожівна з ріжницею в часі 7 секунд, третя М. Мудраківна (в часі 25 м. 37 сек.). Всі три з КЛК. Не знати, яка булаб обсада місць, колиб дві зі змагунок не були вже зразу наложили дороги. Одна з них прийшла в незвичайно добрій формі.

Blue boy.

Україна—Чорні І Б

Гокейові змагання цих дружин за мист. Б-кляси відбудуться в середу 19. ц. м. на торі 5. п. а. п. (вхід від вул. Янівської). Початок: 3 год. попол.

Зі Спорт. Т-ва „Пролом" у Станиславові.

Виділ УСТ „Пролом" у Станиславові зорганізував покищо секцію копаного мяча. Утворено І і ІІ. дружину. Склад І. дружини представляється так: воротар: Андріїшин (прийшов з „Тура"); оборона: Кардаш (Тур) і Павловський (Ревера ІІ); поміч: Росяк (Тур), Сороканюк (Станиславовія) і Демянчук (Ревера І); напад: Яремич (Тур), Демянчук ІІ. (Ревера ІІ), Якібчак (Єдність) і Кернякевич та Ліськевич (Ревера ІІ). Друга дружина: оба Андруховичі, Бриндзей, Гаврилів, Драгон, Зорій, Лабенський, Ліськевич ІІ, Мокловнч, Сапович, Струтинський і Ярмолюк.

З судової салі.

о. Михайло Кушкевич під замітом державної зради перед судом.

Як ми вже писали, дня 17. лютого перед львівським трибуналом розпочалась розправа проти о. Михайла Кушкевича, уродженого в р. 1884 в Дубрівці під Самбором, адміністратора парохії в Янові. Акт обвинувачення говорить, що 1. XI. 1928 і 6. травня 1929 о. Кушкевич у промовах виголошених в церкві і на цвинтарі в Янові накликав нарід до боротьби за відірвання Сх. Галичини від Польщі та до домашньої війни. Також у Лехнівці, дня 7. травня 1929 у своїх промовах о. Михайло Кушкевич старався викликати погорду та ненависть до польської держави, чим допустився злочину проти § 58 про державну зраду, проти § 65 про нарушення публичного спокою і збудження погорди до держави.

Злочин свій виконав о. Кушкевич таким чином: дня 1. XI 1928 р. з нагоди роковин проголошення самостійности Західної Української Республики 1918 р. о. Кушкевич відправив богослуження за вояків, що згинули в боротьбі з поляками і після молебня на гробах цих вояків, обвинувачений священик мав промовляти уживаючи таких висловів: „Український нарід стогне в польській неволі, під кнутом, ми не маємо навіть власних шкіл, українців заганяють в тюрми так, як колись поляків гнали москалі в Сибір. Жийте так, щоби цілий світ знав, що Львів то серце України, що тут є шанець боротьби за волю України. Моліться, щоби Бог визволив наш нарід з польського ярма! Ми дозріли до того, щоби мати свою державу і недалеко та пора, коли ми будемо свою державу мати!"

Промова викликала такі ворожі до поляків настрої, що коли після цього 16 літня Стефа Когут виголошувала антипольський вірш і поліція хотіла стягнути її з могили, то присутні українці кинулись на поліцію і не дозволили перервати декламації.

Комендант поліції Ян Шиманський і постерунковий Франц Коморка та поліціянти, які прислухувались цій промові, зробили на о. Кушкевича донесення, покликаючи на свідків численних осіб, що були присутні на молебні.

Дня 7. травня 1929 в Лехнівці о. Кушкевич у промові говорив, що „Україна воскресне так як Христос і ніякі фарисеї не перешкодять цьому". При тих словах о. Кушкевич показував рукою на присутніх поліціянтів.

Акт обвинувачення говорить, що від коли о. Кушкевич є в Янові, то його парохіяни ставляться щораз більше ворожо до польської держави.

Так говорить акт обвинувачення і свідки поліціянти, але свідок д-р Северин Тузяк під присягою зізнає, що о. Кушкевич у промові не сказав ані слова проти Польщі, накликав тільки пошанувати память борців за Україну, молитись за них і поставити памятник.

Так само другий свідок Ольга Кушнір зізнає майже крізь сльози, що о. Кушкевич нічого не винен, що він тільки бачучи як люди плачуть на могилах, потішав нарід, кажучи: „Не плачте люди! Не тільки на цьому цвинтарі, але на всему світі лежать жертви війни, так хотів Бог, щоб лилась кров за нарід, за волю і віру святу".

Предсідник трибуналу радник Анґельський питає свідка, чи обвинувачений говорив, що польська влада так гонить українців до тюрми, як колись москалі гнали ляхів на Сибір?

На це свідок Ольга Кушнір відповідає, що о. Кушкевич говорив тільки, що „колись Росія гнала українців на Сибір, а всеж вони боролись за волю і народ та були вірні своїй вірі", при чім св. згадує, що „колись царська Росія гнала українців на Сибір, а тепер більшовики гонять українців на Соловецькі острови", а про Польщу о. Кушкевич не згадував, бо у всіх промовах завжди накликав: „своє любіть, чуже шануйте, жийте в згоді і працею та наукою здобувайте кращу будуччину" — а в словах його ніколи не було накликування до боротьби проти поляків.

Подібно зізнає Ева Кушнір, а свідок Михайло Когут признає, що в промові о. Кушкевича не було ані слова проти Польщі, а на запит предсідника трибуналу, чи обвинувачений накликав до горожанської війни, свідок говорить по польськи:

„Нех Бух броні! Ксьондз наволивал тилько до праци і зґоди та мілосьці".

На цьому розправу перервано.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іннокентій Захаріїв.

Дня 1. лютого 1930 р. умер у Стрию бл. п. **Іннокентій Захаріїв**, вислужений управитель школи в Дулібах під Стрием. Похорони його відбулися 3. лютого 1930 р. в супроводі величезного здвигу стриян і сільського населення, що зійшлося численно, хоч погода була непригожа, щоб віддати останню прислугу тому, що за 36 літ учительської праці в Дулібах виховав цілі покоління свідомих громадян. — Сам покійний родом зі Збаращини, син учителя, учився в гімназії в Тернополі; та коли помер його батько, вже як ученик вищої гімназії вступив до учительської семинарії, по скінченні якої учителював у повіті збаражськім, де його й іменовано небавком управителем школи в Драганівці, пов. Тернопіль. Там він одружився

і п. Станиславою з Венцлів, рівнож учителькою, ...ака, хоч латинського обряду, сталася найкра... щою дружиною покійного, приняла його ідеали та виховала троє дітей на свідомих українських громадян. Отримавши відтак ще в 1894 р. поса... ду управителя школи в Дулібах, побіч пок. д-ра Евгена Олесницького та пок. о. Остапа Нижан... ковського стався одним із найкращих сподвиж... ників українського відродження Стрийщини. Як людина глибокої, власною пильністю набутої освіти, особливож в ділянці господарській, брав він живу участь у закладанні й розбудові Народнього Дому, Молочарського Союзу, Маслосоюзу, Сільського Господаря, Бурси, Повіт. Союзу Кооператив та інших наших установ у Стрийщині.

Після заняття польською армією Стрия арештований дня 22. травня 1919 р., пересидів у вогких бараках Стшалкова до дня 18. січня 1920 р. По повороті з цього інтернування був реституований на свою посаду в Дулібах, яку занимав ще до 1929 р. Одначе підкошений на здоровлю казаматами в Стшалкові, мусів податися на емеритуру, аби відтак у короткім часі замкнути очи на віки. Честь памяти доброго і примірного громадянина!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 19. лютого, година 7·30 веч. „Шехерезада" і „Постій кавалерії".

Четвер, 20 лютого, година 7·30 веч. „Міреле Ефрос".

Малий Міський Театр:

Середа, 19 лютого, година 7·30 веч. „Панна в дипльоматії".

Четвер 20. лютого, година 7·30 веч. „Панна з дипльоматії".

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Колосей":

Середа, дня 19. лютого „Тілі-бом". — Дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Четвер, дня 20 лютого „Тілі-бом". — Дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміх".

КАСІНО: Жінка на місяці.

КОЛЬОСЕЙ: Украдені мільйони. Ріф... льміці сам.

ЛЕВ: Люди без обличча (Гарі Піль).

МАРУСЕНЬКА: Безбожне дівча.

ОАЗА: Адютант (Мозжухін).

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Дика орхідея" (Грета Гарбо).

ПАН: Білі ночі.

ПАСАЖ: Звукова фільма: Оборонець у масці. Тенонтів тиждень і ам. комедія.

ПРОМІНЬ: Портієр готелю „Атлянтік" (Янінгс).

СТИЛЕВЕ: Сповідь жінки (Поля Негрі і Ельстера Ральстон).

ФАТАМОРГАНА: Китайські авантюри. Міс Кавел.

ХИМЕРА: Любовні авантюри (Гарі Лідтке).

УТІХА: Котання на мавпцях.

Програма радіо.

Четвер 20. II. 1930.

Варшава (1411,7) 17·45 Концерт солістів. **Краків** (312,8) 20·30 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·00 Симфонічний концерт. **Ляйпціґ** (259) 19·35 Концерт. **Талін** (296) 19·45 Концерт. **Льондон** (356,3) 18·15 Програма для дітей. **Берлін** (418) 16·30 Концерт. **Стокгольм** (436) 20·20 Шведські романси. **Лянгенберг** (473) 17·30 Солісти. **Прага** (487) 16·30 Концерт. **Брюссель** (509) 19·30 Грамофонові плити. **Відень** (516,3) 11·00 Музичний поранок. **Рига** (525) 19·01 Оперета. **Мюнхен** (533) 19·45 Популярний концерт. **Будапешт** (550) 17·40 Цитра. **Москва** (825) 19·00 Концерт з Києва. **Ленінград** (1000) 19·00 Концерт з Києва. **Харків** (1304) 16·00 Пополудневий концерт. **Париж** (1725) 20·20 Грамофонові плити.

Пятниця 21. II. 1930.

Варшава (1411,7) 17·45 Танкова музика. **Краків** (312,8) 13·10 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·25 Сольо на акордіоні. **Ляйпціґ** (259) 20·00 Симфонічний концерт. **Льондон** (356,3) 16·25 Концерт для шкіл. **Берлін** (418) 19·30 Джез ендові солісти. **Стокгольм** (436) 20·00 Концерт. **Лянгенберг** (473) 17·30 Романтичні пісні. **Прага** (487) 16·30 Камеральна музика. **Брюссель** (509) 19·30 Грамофонові плити. **Відень** (516,3) 16·30 Камеральна музика. **Будапешт** (550) 19·30 Концерт хору „Палестрина". **Москва** (825) 15·30 Пополудневий концерт. **Ленінград** (1000) 15·30 Пополудневий концерт. **Харків** (1304) 19·00 Авдиція національних меншостей.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Акційна Спілка для будівельного промислу, давнійше Іван Левинський подає до відома своїм акціонарам, що кооперативний Банк „Дністер" виплачує від дня 18. лютого почавши дивіденду за купон № 6. по 2·50 зол. від акції. 1474 2—3

Загальні Збори Філії Т-ва „Просвіта" в Тернополі відбудуться дня 7. III. (березня) 1930 р. в 10 год. перед пол. в салі „Міщанського Братства" зі звичайним порядком днів. Легітимації належить відбирати в канцелярії Філії „Просвіти" до 6. III. б. р. включно. — **Виділ.**

НАСІННЯ СОЇ, власної годівлі ¼ кг. зол. 3·— висилає агроном **М. Пальм**, Тисьмениця к. Станиславова. 1467 2—2

Подяка.

Усім, що взяли участь у перенесенні тлінних останків бл. п. Костя Паньківського й вшанували його память, складають сердечну подяку

1482 1-1 **Жінка, Сини й Родина**

Подяка.

Т-во Українських Ремісників, Промисловців і Торговців „Зоря" у Львові складає цією дорогою щиру подяку Хв. Дирекції „Центробанку" у Львові за щедрий дар 250 зол. на підмогу безробітним членам Т-ва. **Виділ.**

АКЦІЙНА СПІЛКА ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОМИСЛУ давнійше ІВАН ЛЕВИНСЬКИЙ — ЛЬВІВ.

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1929. — Актива: 1) Довжники зол. 317.385·08; 3) Довжники в франках зол. 4.163·41; 2) Довжники в долярах амер. зол. 89·760·59; 5) Машинове уладження і інвентар зол. 11.279·25; 4) Недвижимости зол. 13.229·—; 6) Уділи в чужих підприємствах зол. ·01; 7) Вартісні папери зол. 1.857·—; Сума зол. 437.674·34. — Пасива: 1) Акційний капітал зол. 100.000·—; 2) Резервовий фонд зол. 21.945·56; 3) Фонд резерви спеціяльної зол. 1.100·—; 4) Резерва податкова зол. 2.357.59; 5) Еквівалент проданих ґрунтів зол. 164.618·46; 6) Вірителі зол. 38.886·79; 7) Вірителі в долярах амер. зол. 62.790·22; 8) Зиск за 1929 рік зол. 45.304·09; 9) Перенесення з р. 1928 зол. 671·63. Сума зол. 437.674·34.

Рахунок страт і зисків. — Страти: 1) Торговельні кошти зол. 11.754·71; 2) Податки зол. 1.515·44; 3) Зиск за 1929 рік зол. 45.304·09; 4) Перенесення з р. 1928 зол. 671·63; Сума зол. 59.245·87. — Зиски: 1) Чинш винайму зол. 34·200·—; 2) Решта зиску з р. 1928 зол. 671·63; 3) Відсотки зол. 23.811·96; 4) Дохід з найму ґрунтів зол. 355·40; 5) Курсові ріжниці зол. 2·6·88; Сума зол. 59·245·87.

Вищенаведений білянс та рахунок страт і зисків затверджено на VIII. Звичайних Загальних Зборах, які відбулися дня 14. лютого 1930 р.

За Надзірну Раду:

Людвік Железьскі вр. **Ярослав Колтунюк** вр.

†

У другу річницю смерти **бл. АННИ з Петриків ОЛЕКСИШИНОВОЇ**

Найдорожчої й ніколи Незабутньої Мамці й Бабці, дружини бл. п. о. Михайла, пароха Суховолі, пов. Броди відправиться Служба Божа з панахидою в суботу, дня 22. лютого н. р. в 7-ій год. рано в архикатедральній церкві св. Юрія, на яку запрошують кревних і знакомих

Діти й внуки

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, вул. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото срібло, плачу найвищі ціни. 1002

БРИЛЯНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жорж) Академічна 2. 1185

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибрані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 20·— 1 кг. — Сливкові повидла на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 16·— Волоські оріхи в 5 кг. мішочках на зол. 26·— Правдиву овечу бриндзю в 5 кг. фасках зол. 16·—. Франко за посліплатою Мендель Штурм, Косів к. Коломиї. 1392 5—8

ШУКАЮ помешкання, найрадше з утриманням. — С. Пастернак, музей Наукового Товариства, вул. Чарнецького, ч. 24. 1473 5—5

ФОНТОВИЙ покій з електрикою правом уживання лазнички з удержанням до винайму одному або двом панам. — вул. Косцюшка 1 двері ч. 5. 1476 2—5

МАШИНА до писання, українська, оказійно на продаж. Зголошення від 3—5 попол. і від 7—8 вечером Гарзімова, Словова 4. 1483 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики** ординує від 8—10 і від 14—18. в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кров... терапія. Сепаратні почекальні. **ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. l. 6** 12— 826 Телефон 65-87.

Б. Секундар загального шпиталя Д-р В. Кашубинський спец. внутрішних і діточих недуг орд. від 9—11, 3—5. **ЛЬВІВ, вул. Ґрунвальдська 11 а** ріг Зацвірянської давн. Садівницької бічної Льва Сапіги. — Телефон 83—47. 8—10 1392

Кому **Треба**, або **Нетреба** хай **в лютім** скористає з дешевої продажі **Капелюхів**

Мужеських: по зол.: 8·50, зол. 12·50, зол. 15·50, зол. 17·50 і зол. 19·50

Жіночих по зол. 8·—, зол. 15·—, зол. 11·—, зол. 9·50, шапки зол. 4·50, берети ...

1217 в складах **І. краєв. фабрики Капелюхів Руд. Найвельта у Львові.**

Ношення шовкового білля не є витребеньками від коли істнує LUX, — бо переться прегарно дома.

НАШІ пані дуже порозумнішали ... знають тепер прекрасно, як переться й чим переться! Переконалися, що шовкового білля не можна прати якнебудь і чимнебудь. Кожна ощадна елеґантка пере дома своє шовкове білля, — часто навіть власноручно, — в неохибній піні Lux'у й бачить чудесні висліди: все зберігає гарний вигляд, колірі не підлягають змінам, а шовк набирає мягкости й дискретного полиску.

Прати тільки в цей спосіб: жмінку Lux'у розпустити в малій скількости гарячої води, додати дещо зимної води, щоби мати літний розчин і збити з цього густу піну. Прати ніжні річи дуже обережно, вигнітаючи їх у долонях. Вкінці сполокувати в літній воді, змінюючи її тричі. Сушити в провівному місці.

Lux є необхідною поміччю для кожної ощадної елеґантки.

LUX

КУПОН

До фірми „Sunlight" Акційної Спілки, Почтова Скринка 479, Головна Почта, Варшава.

Прошу прислати мені безплатно прібний пакет Lux'у, вистарчаючий на прібне прання.

Імя й назвище ....

Адрес ....

....

(Просимо виразно писати.)

LXIIc — 026 1· 57

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.